

Bryssel 8.4.2013
COM(2013) 181 final

**KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE,
EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN
KOMITEALLE**

Tonavan aluetta koskevasta Euroopan unionin strategiasta

KOMISSION KERTOMUS EUROOPAN PARLAMENTILLE, NEUVOSTOLLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA ALUEIDEN KOMITEALLE

Tonavan aluetta koskevasta Euroopan unionin strategiasta

1. JOHDANTO

Tonavan alue kattaa 14 maata, joista kahdeksan on EU:n jäsenvaltioita. Alueella asuu yli 100 miljoonaa ihmistä eli viidennes EU:n väestöstä. Maiden taloudet ovat vahvuudeltaan erilaisia, mutta alueen keskinäiset yhteydet ovat kiinteät, ja se tarjoaa lisää mahdollisuuksia yhdentymiseen ja kasvuun.

Alue on muuttunut voimakkaasti EU:n kahden viimeisimmän laajentumiskierroksen johdosta, ja Kroatian on määrä liittyä unioniin pian. Lisäksi on viisi muuta maata, jotka kehittävät poliittisia, sosioekonomisia ja alakohtaisia yhteyksiään EU:hun monin tavoin. Alueella on strateginen asema, koska se on EU:n portti naapureihin, Mustanmeren alueeseen, Etelä-Kaukasiaan ja Keski-Aasiaan nähden. Alueella sijaitsee maailman kansainvälinen joki, joka on merkittävä liikenneväylä, elintärkeä yhteen kytkeytynyt valuma-alue ja maailmankuulu ekologinen käytävä.

Aluetta yhdistävätkin mahdollisuudet ja haasteet. Maiden toteuttaman politiikan välillä vallitsee keskinäinen riippuvuus. Ne voisivat kuitenkin hyötyä suuresti vieläkin paremmasta yhteistyöstä, jonka kohteena voisi olla esimerkiksi puuttuvien liikenneyhteyksien saattaminen valmiiksi, saasteiden ja tulvista aiheutuvien vaarojen vähentäminen, riippuvuuden vähentäminen alueen ulkopuolisista energiantuottajista sekä väestömuutoksen tai aivovuodon käsittely. Alueen kilpailukyky voisi myös hyötyä merkittävästi yhteisistä toimista pk-yritysten, työmarkkinapolitiikan, koulutuksen ja turvallisuuden aloilla. Institutionaalisten valmiuksien parantaminen kaikilla tasoilla on tarpeen.

Eurooppa-neuvosto pyysi puheenjohtajan päätelmissä (18. kesäkuuta 2009) komissiota laatimaan Tonavan aluetta koskevan EU:n strategian (EU:n Tonava-strategia). Komissio vastasi Eurooppa-neuvoston pyyntöön 8. joulukuuta 2010 antamassaan tiedonannossa. Huhtikuussa 2011 neuvosto vahvisti tiedonannon ja sen liitteenä olevan toimintasuunnitelman, jossa luetellaan konkreettisia toimia ja esimerkkejä hankkeista 11 temaattisella painopistevalualla. Se noudattaa EU:n Itämeri-strategiassa käyttöön otettua lähestymistapaa.

Strategia tarjoaa maille ja alueille vankat yhdennetyt puitteet sellaisten kysymysten käsittelyyn, joita ei voida hoitaa tyydyttävästi erikseen vaan jotka vaativat sen sijaan valtioiden rajat ylittäviä strategisia lähestymistapoja, hankkeita ja verkostoitumista. Se mahdollistaa paremman yhteistyön, jolla lisätään politiikan vaikuttavuutta, tehokkuutta ja vaikutuksia EU:n tasolla ja kansallisella ja paikallisella tasolla hyödyntämällä olemassa olevia toimintalinjoja ja ohjelmia ja luomalla synergiaa niiden välille.

Strategia toimii välitasolla kansallisen ja EU:n laajuisen toiminnan välissä, kun on kyse muun muassa tutkimuksesta ja innovoinnista, muuttoliikkeestä tai turvallisuudesta. Se vahvistaa maiden yhdentymistä EU:n kanssa ja tuo Länsi-Balkanin maita, Moldovaa ja Ukrainan alueita lähemmäs unionia.

Kun täytäntöönpanoa on toteutettu 18 kuukautta, merkittävät saavutukset ovat ilmeisiä. Strategia

- edistää konkreettisia valtioiden rajat ylittäviä hankkeita, joilla on vaikutuksia alueeseen, ja antaa uutta virikettä toimiin alueella
- tukee erilaisten kansallisten ja EU:n politiikkojen ja rahastojen koordinoitua ja pohjustaa tietä paremmalle johdonmukaisuudelle ja tuloksille, jolloin vaikutukset vahvistuvat kaudella 2014–2020
- luo laaja-alaisen yhteistyöfoorumin käsittelemään haasteita, joiden on todettu edellyttävän yhteistä huomiota; täytönpäntä vievät eteenpäin 24 painopistealakohtaista koordinaattoria ja 14 kansallista yhteyspistettä
- tuo esiin alueen poliittisen merkityksen ministeritason strategisen tuen ja täytäntönpäntä konkreettisen edistymisen avulla.

Seuraavissa luvuissa raportoidaan näistä saavutuksista, annetaan konkreettisia esimerkkejä ja luetellaan osa-alueita, joihin on tarpeen kohdistaa lisää huomiota. Luvussa 5 esitetään tiivistelmä saaduista kokemuksista ja luvussa 6 ehdotetaan suosituksia tulevaisuutta varten.

2. TONAVAN ALUETTA KOSKEVAT HANKKEET, TOIMINTALINJAT JA VERKOT

Strategiassa keskitytään erityisesti konkreettisiin ja strategisiin hankkeisiin ja aloitteisiin, joilla on makroalueellinen vaikutus. Strategian ja sen toimintasuunnitelman rakenne perustuu neljään pilariin, joiden tarkoituksena on käsitellä keskeisiä kysymyksiä. Se edistää uusia hankkeita, antaa vauhtia olemassa oleville hankkeille ja tukee alueen verkkoja¹.

2.1. Tonavan alueen yhteydet

Uudet hankkeet

- Uusissa innovatiivisia aluksia koskevissa tutkimushankkeissa – esimerkkinä NEWS-hanke – kehitetään teknisiä ratkaisuja Tonavan laivaston uusimiseen kilpailukykyisempien ja ympäristöystävällisempien ratkaisujen mukaisesti esimerkiksi käyttämällä tehokkaampia ja puhtaampia moottoreita ja parantamalla laivan rungon suunnittelua. Näin edistetään yleisen tavoitteen saavuttamista, joka on kestävän rahtiliikenteen lisääminen joella 20 prosentilla vuoteen 2020 mennessä verrattuna vuoteen 2010.
- Laivan hylkyjä ollaan poistamassa Tonava-, Sava- ja Tisa-joesta, mikä parantaa navigointia ja ekologisia olosuhteita. Yhteensä noin 15 000 tonnin hylkyjen poistamishankkeen pani alulle Serbian kauppakamari osana strategiaa, ja siinä on mukana myös yksityissektori.
- Työ Bulgarian ja Serbian kaasuliitänthankkeen parissa on edistynyt; se yhdistää Itämeren alueen Adrianmereen ja Egeanmereen ja siitä eteenpäin Mustallemerelle. Kaasuputki tulee olemaan 150 kilometriä pitkä. Se edistää kaasuntoimitusten monipuolistamista, varmistaa kaasun toimitusvarmuuden ja täydentää tärkeän alueellisen kaasuntoimitusten ”renkaan”.

Uutta pontta tähänastisille hankkeille

- Yhteistyöhön perustuva toimintatapa on edistänyt Romanian ja Bulgarian yhdistävän Calafat-Vidin-sillan valmistumista. Silta saa osarahoituksen EU:n rahastoista, ja se on vasta toinen silta 630 kilometriä pitkällä rajan jokiosuudella ja tarjoaa tärkeän puuttuvan yhteyden Euroopan laajuudessa liikenneverkossa (TEN-T).

¹ Kattava raportti kustakin painopistealasta on ladattavissa EU:n Tonava-strategian verkkosivustolta (www.danube-region.eu/pages/reports).

Uudet politiikan koordinoitua koskevat aloitteet

- Tonavan alueen liikenneministerit hyväksyivät komission pyynnöstä 7. kesäkuuta 2012 Tonava-väylän ylläpitoa koskevan julkilausuman ja sitoutuivat toteuttamaan konkreettisia toimenpiteitä, joita ovat muun muassa veden syvyyden seuranta ja laivareittien merkitseminen matalissa paikoissa. Tämä on vuorostaan johtanut Romanian ja Bulgarian väliseen sopimukseen töiden yhteisestä suunnittelusta ja laitteiden jakamisesta.
- Tonavan alueen kaasumarkkinamalli on laadittu kvantifioimaan alueella suunniteltujen kaasuinfrastruktuurihankkeiden alueellista vaikutusta, ja sen tuloksena Tonavan alueen maat sopivat nyt toimintasuosituksista, jotka koskevat tulevia tämänkaltaisia hankkeita.

2.2. Tonavan alueen ympäristön suojeleminen

Uudet hankkeet

- Komission tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto on käynnistänyt tutkimushankkeita koskevan ehdotuspyynnön, jonka tarkoituksena on ympäristötutkimuksen suunnittelu ja tulosten käyttöönoton parantaminen alueella. Tämä on saanut liikkeelle merkittäviä toimijoita ja resursseja julkisista (kansallisista ja EU:n) sekä yksityisistä lähteistä tehostamaan joki-suisto-rannikko-merialueen hallinnointia kokonaisuudessaan.
- Venäjän sampea käsittelevä työryhmä on perustettu turvaamaan tämän tärkeän kalan elinkykyiset populaatiot joessa ja edistämään hankkeita, toimenpiteitä ja aloitteita, joilla sampikanta voidaan elvyttää. Se edistää monialaista lähestymistapaa, jossa yhdistetään biologinen monimuotoisuus sellaisiin toiminta-aloihin kuin veden laatu, elinympäristöjen läpäisevyys, taloudellinen kehitys, ympäristökoulutus ja jopa rikosten ehkäisy (joka liittyy laittomaan kaviaarikauppaan).

Uutta pontta tähänastisille hankkeille

- Tonavan tulvariskiä käsittelevässä hankkeessa tutkitaan menetelmiä ja tietokantoja, joiden parissa maat voivat työskennellä yhteisesti. Yhteensä 19 laitosta kahdeksassa Tonavan alueen maassa osallistuu hankkeeseen, joka vauhdittaa etenemistä kohti yhteisiä tietokantoja ja tulvakartoitusta. Täydentävää työtä tekee myös tulviin liittyvää tietoisuutta koskeva eurooppalainen järjestelmä (European Flood Awareness System, EFAS).

2.3. Tonavan alueen hyvinvointi

Uudet hankkeet

- Komission viestintäverkkojen, sisältöjen ja teknologian pääosasto on käynnistänyt uuden sähköistä infrastruktuuria koskevan hankkeen seitsemännen puiteohjelman yhteydessä parantamaan tutkijoiden mahdollisuuksia käyttää kehittyneitä laskentapalveluita ja näiden palvelujen tarjontaa. Uusi sähköinen infrastruktuuri toimii siltana eurooppalaisen PRACE-hankkeen supertietokonepalveluihin Tonavan alueen maille ja myös joillekin Kaukasian maille. SEERA-EI-hanke hyödyntää tätä ja tuo sen ja muita työkohteita Tonavan alueelliseen toimintaohjelmaan.
- Tonavan alueen yritysfoorumi, jota koordinoi Itävallan kauppakamari, tarjoaa tärkeän verkostoitumisfoorumin yli 300 pk-yritykselle. Se kannustaa yritysten välisiä tapaamisia ja tukee yhteyksiä tietämyksen tarjoajiin, kuten tutkimuslaitoksiin ja yliopistoihin.

- Tonavan alueelle ollaan perustamassa teknologiansiirtokeskuksia, ja tähän kuuluu viisi merkittäviin Tonavan alueen yliopistoihin liitettyä kokeiluhanketta, joilla parannetaan yhteyksiä tiedeyhteisön ja yksityissektorin välillä.
- Toisessa kokeiluhankkeessa Tonavan alueen koulut ja opiskelijat kehittävät yhteisesti innovatiivisia kurseja ja luovia koulutusohjelmia, joilla edistetään valtioiden rajat ylittävää kanssakäymistä kulttuurien välillä. Hankkeessa korostetaan aktiivista kansalaisuutta ja sitoutumista kestäväan kehitykseen. Opettajille ollaan laatimassa innovatiivista opasta, jota on tarkoitus soveltaa koko Tonavan alueella.

Uudet politiikan koordinoitua koskevat aloitteet

- Tonavan tutkimus- ja innovaatorahaston perustamistyö on aloitettu; se kokoaa yhteen kansallisia ja alueellisia varoja ja pohjautuu Itämeren alueen BONUS-ohjelmasta saatuihin kokemuksiin. Tonavan alueen tutkimusministerien yhteinen julkilausuma allekirjoitettiin Ulmissa 9. heinäkuuta 2012, ja se pohjustaa valmistelutyötä. Tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto ja alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto tukevat tätä työtä muun muassa Tonavan yhteistyövälineen (INCO.net) ja muun avun kautta.

2.4. Voimakkaampi Tonavan alue

Uudet hankkeet

- Yhteinen tutkimuskeskus on käynnistänyt aloitteen, jolla tarjotaan tieteellistä tukea strategialle yhteistyössä alueen keskeisten tiedekumppanien kanssa. Tonavan laajuisen vertailutietojen ja palvelujen infrastruktuurin perustaminen on aloitettu, ja siinä käsitellään yhteisiä haasteita, kuten ympäristönsuojelua, liikennöitävyyttä, kastelua ja maatalouden kehittämistä sekä energiantuotantoa. Tieteellistä yhteistyötä edistämään ja tutkimustoimintaa sujuvoittamaan ollaan perustamassa neljää temaattista tiedeklusteria. Erityisen huomion kohdistaminen älykkään erikoistumisen strategioihin tukee maita ja alueita niiden luodessa alueellisia innovaatiostrategioita.
- Jotta voitaisiin parantaa rahoituksen saantia alueella, rahoitusta käsittelevä Tonavan alueen foorumi yhdistää hankeideoita ja rahoittajia saattaen yhteen hankkeiden järjestäjiä, kuten pk-yrityksiä, ja pankkeja, kansainvälisiä rahoituslaitoksia ja rahoitusohjelmia.

Uudet politiikan koordinoitua koskevat aloitteet

- Poliisijohtajien tapaamisessa tammikuussa 2012 käynnistettiin aloite, jolla tiivistetään yhteistyötä Tonavan alueen poliisiviranomaisten kesken, parannetaan toimenpiteitä joken liittyvien rikosten (myös järjestäytyneen rikollisuuden) torjumiseksi ja perustetaan valtioiden rajat ylittävä poliisitoiminnan foorumi. Lisäksi Europol on perustanut uhka-analyysin erityishankkeen Tonavan aluetta varten.

3. MAHDOLLISUUKSIEN HYÖDYNTÄMINEN TÄYDESSÄ MITASSA: RAHOITUSLÄHTEIDEN KOHDISTAMINEN JA SYNERGIAN LUOMINEN

Tuloksia on saatu parantamalla tapaa, jolla resursseja ja taitotietoa, jota usein on jo käytettävissä alueella, hyödynnetään paremman koordinoinnin avulla. Tähän lähestymistapaan pohjautuen strategialla pyritään saavuttamaan parempia tuloksia ja suurempia vaikutuksia kohdistamalla olemassa olevia varoja ja toimintalinjoja EU:n, kansallisella ja alueellisella tasolla. Esimerkkeinä voidaan mainita seuraavat:

- infrastruktuurihankkeet, kuten jätevedenkäsittelylaitos Budapestissa, jolla varmistetaan parempi veden laatu koko alueella ja jota on rahoitettu Euroopan rakenne- ja investointirahastoista
- rajat ylittäviä ohjelmia (kuten Romania–Serbia ja Unkari–Serbia) linjataan enenevästi yhteen strategian kanssa käyttämällä erityisiä ehdotuspyyntöjä tai antamalla lisäpisteitä valintamenettelyissä; yksin Serbia on korvamerkinnyt 19 miljoonaa euroa strategiaan liittyviin hankkeisiin vuonna 2011 liittymistä valmistelevalle tukivälineelle (IPA) rajat ylittävän yhteistyön osa-alueella
- valtioiden rajat ylittävistä yhteistyöohjelmista (kuten Kaakkois-Eurooppaa ja Keski-Eurooppaa koskevista) on rahoitettu uusia Tonava-strategian hankkeita
- tutkimuksen seitsemännessä puiteohjelmassa on käynnistetty kolme ehdotuspyyntöä, jotka koskevat erityisesti Tonavan alueen haasteita ja käsittelevät innovatiivista laivastoa, ympäristöratkaisuja ja tiede- ja teknologiapolitiikan koordinointia
- yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston yhteisrahoittamissa hankkeissa on tuettu valtioiden rajat ylittävää kestävä matkailua Tonavan alueella
- Tonava-joki koko pituudeltaan otetaan nyt huomioon Euroopan laajuisen liikenneverkon tarkistettuja suuntaviivoja koskevassa luonnoksessa
- liittymistä valmistelevalle tukivälineelle rahoitettavan Länsi-Balkanin investointikehyksen yhteydessä asetetaan etusijalle hankkeet, jotka ovat strategian mukaisia
- Euroopan parlamentti tukee Tonavan aluetta koskevia kokeiluhankkeita ja valmistelutoimia, joissa painopistealueiden koordinaattoreille tarjotaan teknistä apua, ja kannustaa omaksumaan innovatiivisia lähestymistapoja strategian täytäntöönpanossa
- eri alueet, kuten Baden-Württemberg, ovat itse varanneet varoja strategian tukemiseksi, mukaan luettuna sellaisten hankkeiden alkuvaihe, joilla on selvä makroalueellinen vaikutus
- Euroopan investointipankki on yhdessä Unkarin kanssa perustanut Budapest-Tonava-yhteyshankkeen edistämään valtioiden rajat ylittävien investointihankkeiden kehittämistä
- samalla tavoin ollaan valmistelemaan kattavaa Tonavan alueen teknisen avun järjestelyä, jolla helpotetaan hankkeiden valmisteluvaihetta.

Mitä tulee tärkeään tulevaan ohjelmakauteen 2014–2020, on ehdottoman tärkeää, että ohjelmia ja toimintalinjoja voidaan hyödyntää jatkossakin strategian täytäntöön panemiseksi:

- Makroalueellisia strategioita korostetaan yhteisessä strategiakehyksessä, joka kattaa Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (ERI-rahastot) koordinoinnin. Se antaa ohjelmointiprosessille strategisen suunnan ja edistää sektori- ja aluekohtaisia yhteyksiä yhteisesti hallinnoitujen varojen osalta; näitä ovat koheesiorahasto, Euroopan aluekehitysrahasto, Euroopan sosiaalirahasto, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto sekä Euroopan meri- ja kalatalousrahasto.
- Makroalueellista lähestymistapaa noudatetaan kumppanuussopimuksissa yksittäisten maiden kohdalla, jotta varmistetaan, että kaikissa kansallisissa/alueellisissa ja yhteistyöohjelmissa otetaan tämä lähestymistapa huomioon; tämä tarjoaa rahoitusta strategialle tulevaisuudessa ERI-rahastojen kautta ja varmistaa siten toiminnan jatkuvuuden tulevina vuosina.

- Tonavan aluetta varten luodaan uudelleen määritelty ja erityinen valtioiden rajat ylittävä yhteistyöohjelma, jonka tarkoituksena on rahoittaa verkostoitumishankkeita ja tarjota institutionaalista tukea täytäntöönpanoon ja hallintoon.

4. YHTEISTYÖFOORUMI

Ensimmäistä kertaa Tonavan alueella – konfliktien ja jakolinjojen jälkeen ja EU:n laajentumisen pohjalta – perustetaan tämän strategian mukaisesti toiminnallinen yhteistyörakenne vastaamaan Tonavan alueen jaettuihin haasteisiin yhteistyön pohjalta. Sen lisäksi, että siihen kuuluu hankkeita ja ohjelmatyötä, kyseessä on myös tärkeä uusi foorumi, jossa on mukana laaja joukko sidosryhmiä, mukaan luettuna Tonavan alueen maita, jotka ovat sitoutuneet poliittisesti yleisellä tasolla.

Foorumi antaa keskeisille sidosryhmille kansallisen ja alueellisen hallinnon piirissä mahdollisuuden viedä päivittäistä täytäntöönpanoa eteenpäin ilman, että luotaisiin uusia instituutioita:

- Strategia on jaoteltu 11 toiminnalliseen painopistealaan, jotka kokoavat yhteen asiantuntemusta ja vastuutehtäviä: 1) sisävesiväylät ja maantie-, rautatie- ja lentoliikenne, 2) energia, 3) kulttuuri ja matkailu, 4) veden laatu, 5) ympäristöriskit, 6) biodiversiteetti, 7) osaamisyhteiskunta ja tietotekniikka, 8) kilpailukyky ja klusteroituminen, 9) investoinnit ihmisiin ja taitoihin, 10) institutionaaliset valmiudet ja 11) turvallisuus.
- Näitä pyörittävät painopistealakohtaiset koordinaattorit, korkean tason virkamiehet kansallisen ja aluehallinnon piiristä sekä asiantuntijat omilla aihealueillaan. Heidä tukevat vastapuolet Tonavan alueelta, ja heidät on jaettu 11 ohjausryhmään, joita on yksi kutakin painopistealaa kohti. Nämä ovat merkittäviä uusia yhteistyöfoorumeita itsessään.
- Kansallisella ja alueellisella tasolla täytäntöönpanosta vastaavat kansalliset yhteyspisteet, jotka istuttavat strategian kansalliseen ja alueelliseen toimintakenttään ja saavat päättäjät ”ajattelemaan makroalueellisesti”. Poliittinen sitoumus saavutetaan ulkoministereiden ja alakohtaisten ministereiden kokouksissa sekä kaupunkien ja alueiden tekemien aloitteiden kautta.
- Euroopan taso edistää täytäntöönpanoa sekä strategian sisällyttämistä EU-politiikkaan Tonavan maiden sidosryhmien kanssa käytävän yhteydenpidon kautta ja luomalla yhteyksiä EU:n päätöksentekijöihin esimerkiksi Euroopan parlamentin jäsenille tarkoitetuissa säännöllisissä foorumeissa, huolehtimalla siitä, että komission virkamiehet osallistuvat säännöllisesti Tonavan-laajuisiin kokouksiin, ja osoittamalla institutionaalista tukea EU:n budjetista.
- EU:n INTERACT-ohjelma tarjoaa tukea valmiuksien kehittämiseen ja organisaatioon sekä viestintävälineitä (esim. visuaalinen ilme, verkkosivusto, uutiskirje), joilla julkaistaan strategian tuloksia tiedotusvälineille ja yleisölle.
- Strategia pohjautuu siihen, mitä on jo saatu aikaan, mutta se myös tuo esiin alueella olemassa olevia instituutioita ja antaa niille toiminnallista tukea. Näitä ovat esimerkiksi Tonavan kansainvälinen suojelukomissio (ICPDR), joka käsittelee ympäristöön ja veden laatuun liittyviä kysymyksiä, sekä Tonavan suojelukomissio, joka käsittelee liikennöitävyyttä. Kansalaisyhteiskunnan toimijat otetaan mukaan työhön, muun muassa sidosryhmien seminaareihin, ohjausryhmiin ja vuotuisen foorumiin ja erityisesti painopistealueeseen 10 ”institutionaaliset valmiudet”.

5. SAADUT KOKEMUKSET

Ensimmäisen täytäntöönpanokauden jälkeen on saatu seuraavat tärkeimmät kokemukset:

Täytäntöönpanorakenne

- Kansalliset yhteyspisteet, painopistealojen koordinaattorit ja niiden ohjausryhmät muodostavat strategian täytäntöönpanon ytimen. Näiden työ on istutettava tiiviimmin poliittisiin ja hallinnollisiin rakenteisiin. Niiden näkyvä ja keskeinen tehtävä edellyttää institutionaalista vakautta, poliittista tunnustusta ja riittävien henkilöresurssien osoittamista. Riittävä henkilöstö ja ministeriöiden antama tuki, jonka ansiosta ne voivat täyttää tehtävänsä, on välttämätöntä.
- Kokemukset osoittavat, että kansallinen koordinointityö toimii paremmin maissa, jotka ovat perustaneet ministeriöiden välisiä työryhmiä koordinoimaan Tonava-työtä kansallisella tasolla, erityisesti siellä, missä on perustettu foorumeita poliittiselle tai korkeiden virkamiesten tasolle ja missä tekninen sihteeristö tukee niiden työtä. Tämä on hyvä käytäntö, jota olisi kannustettava koko alueella.
- EU:n budjetista voidaan myöntää rajallinen määrä suoraa rahoitusta täytäntöönpanorakennetta varten vuoteen 2014 asti. Koska rahoitus ei ole taattu sen jälkeen, on löydettävä muita tukikeinoja, joita ovat esimerkiksi kansalliset lähteet, tuleva valtioiden rajat ylittävä Tonavan yhteistyöohjelma ja tuleva INTERACT-ohjelma.

Poliittinen tuki

- Strategia käynnistettiin korkean tason poliittisella tuella, ja se on jatkossakin olennaista strategian täytäntöönpanon kannalta. Ministerikokoukset (liikenteen, tutkimuksen ja innovaation sekä energian alalla) ovat edistäneet merkittävästi Tonavan ylläpitoa, kansallisen ja alueellisen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan koordinointia ja tukea EU:n ulkopuolisille jäsenvaltioille, jotka toteuttavat kolmatta energiapakettia energiayhteisössä.
- Ulkoministereiden kokouksissa on korostettu yleistä poliittista tukea strategialle. Unkarin aktiivinen toiminta sen puheenjohtajuuskaudella vauhditti työskentelyä. Tämä on erityisen hyödyllistä silloin, kun poliittinen taso yhdistyy strategian tapahtumasykliin.

Konkreettisten toimien rahoittaminen

- Nykyisten toimintalinjojen ja ohjelmien hyödyntäminen parhaalla mahdollisella tavalla on olennaisen tärkeää. Niitä ovat esimerkiksi Euroopan rakenne- ja investointirahastot (ERI-rahastot), liittymistä valmisteleva tukiväline, TEN-T-ohjelma, tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelma ja yksityiset varat. Kaudella 2014–2020 on ensiarvoisen tärkeää integroida strategia systemaattisesti ohjelmiin. Tarvitaan Tonavan maiden, alueiden ja Euroopan komission yhteisiä ponnisteluja.
- Tärkeitä aloitteita on käynnistetty hankkeiden tukemiseksi niiden valmisteluvaiheessa ja rahoituksen saannin parantamiseksi. Näitä ovat muun muassa Tonavan alueen teknisen avun järjestely, Baden-Württembergin osavaltion myöntämät varat, Budapest-Tonava-yhteyspiste ja rahoitusta käsittelevä Tonavan alueen foorumi. Yhteyksiä näiden aloitteiden välillä olisi vahvistettava.

Toiminnassa olevien aloitteiden vahvistaminen

- Synergiaa on luotu olemassa olevien elinten ja aloitteiden, kuten ICPDR:n, energiayhteisön ja Kansainvälisen siirtolaisuusjärjestön välille, ja sitä on tarpeen vahvistaa. Nykyisten instituutioiden, elinten ja verkostojen ottaminen mukaan perustuu muualla ja erityisesti Itämeren alueella saatuihin myönteisiin kokemuksiin. Tämä helpottuu korkean tason ryhmän ansiosta, joka on perustettu ohjaamaan makroalueellisia aloitteita ja antaa tätä työtä koskevaa neuvontaa, minkä tuloksena käytettävissä oleva asiantuntemus vahvistuu, rinnakkaisia rakenteita vältetään ja käytettävissä olevia resursseja hyödynnetään parhaalla tavalla.

Tulosten ohjaaminen ja tavoitteet

- Tavoitteilla, virstanpylväillä ja etenemissuunnitelmilla priorisoidaan työtä, edistetään ripeää täytäntöönpanoa ja helpotetaan viestintää strategian tarjoamista mahdollisuuksista. Niitä olisi tarkasteltava uudelleen ja seurattava jatkuvasti.

Toimintalinjojen ja varojen yhdentäminen

- Integroivilla lähestymistavoilla on erityinen arvo, kun esimerkiksi yhdistetään liikennöinti ja ympäristönäkökohdat joen kehittämisessä, kuten Wienin itäpuolen osuudella. Komissio edistää monialaista yhteistyötä esimerkiksi tieteen piirissä yhteisen tutkimuskeskuksen toiminnan kautta, jolloin siinä on mukana asiaan liittyviä yksiköitä ja moninaisia rahoituslähteitä. Yleisesti ottaen olisi hyödynnettävä enemmän EU-tason kehyksiä ja korostettava, että Tonavan alue käsittää paljon enemmän kuin vain joen.

EU:n ulkopuolisten maiden ottaminen mukaan

- Strategiassa on mukana kuusi EU:n ulkopuolista maata tasavertaisella tasolla, mikä tukee integraatioprosesseja ja lisää yhteistyötä alueella. On tarpeen löytää ja vahvistaa innovatiivisia ratkaisuja, joilla helpotetaan näiden maiden osallistumista ja rahoitetaan hankkeiden täytäntöönpanoa. Tähän sisältyy jo nyt täysimääräinen osallistuminen painopistealakohtaiseen koordinointiin ja ohjausryhmiin, joissa osallistumiseen liittyvään tukeen kiinnitetään erityistä huomiota. Ainakin yksi EU:n ulkopuolinen maa on löytänyt Tonava-strategiaa koskevista EU:n määrärahoista varoja, ja tämä on hyvä käytäntö muidenkin noudatettavaksi.

Viestintä

- Yhteinen visuaalinen ilme, kaikki painopistealueet kattava verkkosivusto, uutiskirje ja INTERACT-ohjelman vahvalla tuella laadittu markkinointimateriaali ovat lisänneet näkyvyyttä ja edistäneet viestintää. Olisi hyödyllistä keskittää tiedotus Tonava-kokouksista ja -konferensseista, jotta niitä koskeva viestintä olisi yhtenäisempää.
- Ensimmäisessä vuotuisessa foorumissa, joka pidettiin Regensburgissa marraskuussa 2012, vahvistettiin poliittinen tuki strategialle, ja se tarjosi mahdollisuuden esitellä täytäntöönpanoa ja keskustella siitä. Lisäarvoa saadaan järjestämällä tällainen konferenssi säännöllisesti ja strategian päätapahtumana, jolloin siihen voidaan yhdistää ulkoministereiden kokous.

6. SUOSITUKSET

Tonavan aluetta koskeva EU:n strategia on osoittanut selvää potentiaalia täytäntöönpanon ensimmäisessä vaiheessa. Se on luonut valokeilan alueeseen, jolla on huomattavat mahdollisuudet kehittämiseen ja syvempään integraatioon, ja strategiassa käsitellään yhteisiä haasteita, kuten resurssien kestävästä käytöstä tai ilmastonmuutosta yhteistyöhön perustuvalla

tavalla. Jotta varmistettaisiin jatkuva työskentely alueen kohtaaminen tärkeimpien kysymysten parissa tässä raportoitujen kokemusten sekä ensimmäisen vuotuisen foorumin keskustelujen pohjalta, komissio suosittelee, että osallistuvat maat ja alueet

- vahvistavat sisäisiä täytäntöönpanorakenteitaan ja tarjoavat riittävää rahallista ja poliittista tukea ja parantavat institutionaalista vakautta
- varmistavat ohjausryhmiin lähetettyjen edustajien jatkuvuuden ja riittävät valtuutukset ja hyödyntävät Euroopan rakenne- ja investointirahastojen ohjelmia vuosiksi 2014–2020 täytäntöönpanorakenteiden tukemiseen
- järjestävät strategiaa varten vakaan johtotoiminnan ja strategisen suunnittelun, jossa Euroopan komissio avustaa, jotta osallistuvat maat ja alueet hoitavat velvollisuutensa täysimääräisesti; strategian täytäntöönpanosta olisi tehtävä paremmin itsensä ylläpitävää siten, että sen rakenteet varmistavat jatkuvuuden, vaikka mukana olevat henkilöt vaihtuisivat
- seuraavat jatkuvasti kaikkien painopistealojen täytäntöönpanoa, mukaan luettuna poliittisen tason sitoutuminen ja konkreettiset saavutukset; näin pyritään keskittymään eri haasteisiin ja varmistamaan toiminnan kohdentuminen sekä perusta priorisoinnille ja kevyemmälle, tuloksiin suuntautuneemmalle rakenteelle
- varmistavat, että toimintaa suunnataan tuloksiin kohdistamalla lisää huomiota asianmukaisiin tavoitteisiin ja indikaattoreihin, virstanpylväisiin ja etenemissuunnitelmiin
- varmistavat strategian systemaattisen sisällyttämisen EU:n, kansallisiin ja alueellisiin ohjelmiin kaudella 2014–2020 – näitä ovat erityisesti Euroopan rakenne- ja investointirahastot, Horisontti 2020, yritysten kilpailukykyä ja pk-yrityksiä koskeva ohjelma COSME ja Verkkojen Eurooppa -väline – käyttämällä Tonava-verkostojen ja keskeisten sidosryhmien asiantuntemusta ohjelmatyössä ja täytäntöönpanossa
- vahvistavat strategian panosta Eurooppa 2020 -strategiaan sellaisten konkreettisten Tonavan alueen toimien avulla, joilla on yhteys älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun
- vahvistavat Tonavan alueen toimien johdonmukaisuutta EU-politiikan kanssa varmistamalla, että strategiaan liittyvästä työstä keskustellaan instituutioissa, asiaan liittyvissä neuvoston kokoonpanoissa ja tarvittaessa erityisissä ministerikokouksissa
- lisäävät viestintätoimia laajemman yleisön saavuttamiseksi
- perustavat vuotuisen konferenssin vuoden päätapahtumaksi antamaan strategista ohjausta, luomaan yhteyksiä ja yhteisiä lähestymistapoja ja julkistamaan saavutuksia
- vahvistavat yhdessä Euroopan komission kanssa koordinoitua ja johdonmukaisuutta tällaisten tai vastaavanlaisten makroalueellisten ja merialueeseen perustuvien nykyisten ja mahdollisten tulevien EU-aloitteiden kanssa.